

موسسه ملی انکشاف باغداری افغانستان

حمایت از انکشاف سکتور خصوصی باغداری

قانغوزک شاخک دراز

آدرس: موسسه اندو، تعمیر کوپراتیف های زراعتی،

بادام باغ، کابل، افغانستان

ایمیل: info@afghanistanhorticulture.org

وب: www.afghanistanhorticulture.org

نمبر تيلفون: +93 (0) 202 232 022

این پروگرام توسط اتحادیه اروپا تمویل میگردد.

مدیریت Management

موقعیت تونل هایکه توسط لاروا ایجاد میشود شناسائی آن به آسانی توسط ذرات خوردن نصورای بوره اره مانند صورت گرفته و کشتن لاروا توسط داخل نمودن سیخ بایسکل، ریختن روغن پارافین در داخل تونل، استعمال یکی از حشره کشها در داخل تونلیکه لاروا بودو باش مینماید، و یا هم پخته را کلوله نموده و در حشره کش گازدار غوطه نموده داخل تونل نموده و دهن سوراخ را توسط گل برای مدت طولانی بسته نموده تا باعث خفه شدن لاروا شود.

بررسی

اولین گام در مدیریت بررسی بوده که هر نوع آفت باید با یک برنامه نظارتی مناسب آغاز شود.

وسایل برنامه های دقیق و پروگرامهای مدیریتی قابل اجرا ارزان و تعداد روشهاییکه انکشاف یافته که نظارت از نوع آفت سوراخ کننده تنه درخت می باشد. وسایل معمولی نظارت شامل تلکهای چسپنده، تلکهای قیف شکل، تلکهای هرم شکل، و تلکهای دایره ای شکل، تلکها فیرومونی و بالاخره تلکهای نوری برای گرفتاری بوررها مؤثر است

فیرومون فریبنده اکثرأ بهترین روشی برای جلب توجه انواع بورر درختان است. (فیرومون جنسی بوی حشره ماده را میدهد) در حالیکه، تحقیقات مربوط به این طعمه های فیرومون فقط منحصر به یک تعداد محدود انواع آفت عمده کرم سوراخ کننده می باشد.

کنترول میخانیک و کیمیاوی:

۱. لاروای بوررها تنه درختان را متضرر ساخته و گالری یا تونل را میسازد و برای کنترول آنها اولاً باید تونل را با سیخ بایسکل خوب پاک کرده و بعداً پخته را در بنزین غوطه نموده و در سوراخ داخل نموده تا فضاء تونل ضد عفونی (Fumigate) شود وبخاطر قطع جریان هوا باید دهن سوراخ با گل و یا موم مسدود گردد.

۲. تنه درخت انجیر را با چونه سفید نمائید البته قبل از سفید نمودن کمی حشره کش ترایکلورفان در چونه علاوه نموده بعداً تنه درختان سفید گردد.

۳. استفاده از تلکهای نوری در اثنای شب میتواند باعث جلب حشره بالغ کرم سوراخ کننده درخت (قانغوزک شاخک دراز) شود

۴. قبل از کنترول کیمیاوی باید بیشتر توجه به تدابیر وقایوی برای جلوگیری از ملوث ساختن توسط کرم سوراخ کننده صورت گیرد. در حالیکه، بسیار کم افکشهای مؤثر راجستر شده که در مقابل کرم سوراخ کننده استعمال میشود و اغلب اوقات تنها نهالهای تازه پیوند شده که در جای دیگر شانده میشود و درختچه ها یا گلکهای زینتی پرارزش و درختان باغداری تصدیقی مورد توجه هزینه مدیریت را ایجاد میکند.

۵. تطبیق یکی از آفتکشهای مانند فیرودان، دپترکس (ترایکلورفان) در اطراف تنه درخت بالای سطح خاک استعمال نموده و بعداً آبیاری صورت گیرد.

بیشترین حشره کشهای راجستر شده برای کنترول کرم سوراخ کننده تنه که دوپاشی بالای تنه ها و شاخچه های درختان میزبان صورت می گیرد. که این حشره کشها بالای حشره بالغ و لاروای مراحل اولی مؤثر واقع میشود

معلومات در مورد مواد نباتی تصدیقی صحتمند موسسه ملی قوریه داران افغانستان

از آنجاییکه موسسه ملی قوریه داران افغانستان در سرتاسر افغانستان فعالیت دارد و تمام توجه خویش را برای تولید مواد نباتی نهالهای صحتمند نوع مطابق به اصل متمرکز نموده تا برای تمام اعضای خویش مواد نباتی صحتمند را مهیا سازد که برای برآورده ساختن این هدف تیم تخنیککی ممقا با حمایت ANHDO/RI/SO1 و همکاری لابراتوریو تکنولوجی بادام باغ و کارمندان ساحوی برای تولید مواد نباتی صحتمند تمام امورات را برعهده گرفته است.

کرم سوراخ کننده تنه درخت مربوط به فامیل (Ceramycidae Family) سیرامایسدا که قانغوز کهای شاخک دراز (شکل ۱) که از انواع درختان (سپیشیز های) مختلف تغذیه مینمایند. که خسارات شدید و حتی سبب مرگ درخت واقع می شود. در افغانستان خساره کرم سوراخ کننده بالای درختان توت، انجیر و اکثر آدرختان جنگلی، شامل چنار و کاج را نیز متاثر میسازد.

مسؤل کنترل همه جانبه PHDP II در سفر کاری در ماه اکتبر سال ۲۰۱۴ باز دید از کلکسیون های ملی ستروس، انار، انجیر و غیره درختان میوه دار فارم جدید جلال آباد داشت که خساره این آفت (کرم سوراخ کننده شکل ۲) در تنه درخت انجیر مشاهده نمود. که مجادله بموقع توسط مدیر مسؤل فارم در مقابل آفت و تحت کنترل در آوردن آن ممد واقع گردید لیکن رویهمرفته عامل آن شدید است. به باور اغلب این حشره از کشور پاکستان توسط چوب چنار ملوث وارد کشور گردیده است و بخصوص انتشار آن در ولایات شرقی کشور گسترش پیدا کرده است. این حشره همچنان در پاکستان، اردن، جنوب چین، هندوستان و همچنان خساره آن بالای دیگر انواع (سپیشیزها) شامل ام Mango، اوکادو Avocado، چکوتره Grape fruit، سیب Apple، میوه جات خسته سنگی Stone fruits، بید willow و درختان سرو Cypresses به مشاهده رسیده است.

میزبان عمده آن انجیر Fig، امروت Guava، چکوتره Grapefruit، رابر Rubber، انار Pomegranate، سیب Apple، میوه های خسته سنگی Stone fruits، چارمغز walnut، را در بر میگیرد.

و ریکارد متناوب در هندوستان بیش از ۱۰۰ نوع نباتات مختلف میزبان آن می باشد

خساره: ایجاد تونل توسط لاروا و ارتباط دادن مستقیم به شیره نبات و بخاطر بزرگ شدن لاروا، آنها توله های بزرگ ایجاد میکنند که از شیره نبات استفاده نموده باعث متاثر شدن تولید میوه و برگ های درختان میشود.

حمله شدید این آفت بالای درختان حتی سبب مرگ شان میگردد لاروی قانغوز ک سوراخ کننده تنه درخت سبب ایجاد گالری و یا تونلها گردیده که گسترش آن در سراسر انساج شیره درختان میزبان واقع میشود همزمان با بزرگ شدن لاروا ها گالری ها نیز بزرگ میشوند. خساره بورر درخت باعث ساختن حلقه و تخریب انساج نبات گردیده که تضعیف شدن تنه ها و شاخچه ها و علاوه بر آن ایجاد زخمهاییکه باعث نفوذ امراض میگردد میشود.

انکشاف لاروا ممکن دو سال را در بر بگیرد.

یک کتله انواع بسیار بزرگ لاروا ایجاد تونل به اندازه ۲-۳ سانتی متر عرض، متناظر بزرگ و شدیداً بدرخت خساره میرساند

وضعییت آفت: خوراک مهم آفت انجیر بوده و بطور عادی بالای دیگر درختان میوه دار که در بالا تذکار بعمل یافت خساره میرساند.

تاریخچه زندگی: قانغوز ک ماده پوست درخت را قطع کرده و تخمهای خود را بشکل منفردانه در بین ساحه قطع شده میگذارد. در مجموع تا ۱۰۰ عدد تخم در نزدیک قاعده تنه درخت در ماه های ثور و جوزا مطابق ماه های (می و جون) می گذارد

دوهفته بعدتر لاروا (شکل ۲) تفریخ و شروع به تغذیه نموده، تونلها را در بین تنه یا شاخچه ها نزدیک به شیره درخت ایجاد مینماید.

پیویا (شفیره) مرحله شفیره ۸ تا ۱۰ روز طول میکشد، و بعداً قانغوز کهای بالغ ظاهر میشوند. بعد از جفتگیری قانغوز ک ماده بالغ سوراخ کوچک را در دمچه برگ یا ساقه ایجاد نموده و بعداً تخم خود را بشکل منفردانه در بین آن میگذارد.

قانغوز کهای بالغ در فصل بهار بالای برگ، روی میوه، ساقه ها و نوده های جوان، و منابع گلی، یا قطرات شهد درختان میزبان تغذیه نموده که باعث ایجاد خسارات بیشتر میشوند. طول بدن آنها تا به ۷۰ میلی متر میرسد، آنته (شاخکها) طویل، داغهای سرخ روشن در بالای بالهای چرمی مانند آن و قسمت قدامی سینه بنظر میرسد. دوران حیات شان طی دو سال تکمیل میشود.

انتشار این سپیشیز در جنوب چین و جنوب شرق آسیا بشمول هندوستان تا قسمت های شرقی مدیترانه بوده که توسط WY Niger در سال ۱۹۶۲ در شرق آسیا ریکارد یا ثبت گردیده است

قانغوزک شاخک دراز خالدار سرخ شکل ۱

مشاهده خساره لاروا در کلکسیون ملی انجیر در فارم جدید، مرکز انکشاف باغداری جلال آباد شکل ۲

طور مثال دوران حیات یکی از قانغوز کهای شاخک دراز آسیایی

